

Poznań, 29 kwietnia 2022 r.

Prof. UAM dr hab. Przemysław Osiewicz
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa

**Ocena dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego
i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej
dr. Macieja Milczanowskiego w związku z postępowaniem
o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych
w dyscyplinie nauk o polityce i administracji**

Zgodnie z treścią art. 219 Ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 roku (Dz.U. 2018 poz. 1668), stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która posiada stopień doktora, posiada w dorobku osiągnięcia naukowe, stanowiące istotny wkład w rozwój dyscypliny oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej. Szczegółowe zasady oceny zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz.U. 2018 poz. 261).

Działając na podstawie wyżej wymienionej podstawy prawnej, ocena wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego, złożonego przez dr. Macieja Milczanowskiego,

Osiewicz

obejmuje: wykaz opublikowanych prac naukowych, osiągnięcia dydaktyczne i sprawowaną opiekę naukową nad studentami, współpracę z instytucjami lub organizacjami będącymi zgodnie z postanowieniami ich statutów towarzystwami naukowymi, informację o odbytych stażach w krajowych lub zagranicznych ośrodkach naukowych lub akademickich, a także działalność popularyzującą naukę.

1. Sylwetka Habilitanta

Doktor Maciej Milczanowski ukończył studia w Wojskowej Akademii Łączności, uzyskując w 1996 roku tytuł zawodowy inżyniera. Swoją edukację kontynuował w Akademii Obrony Narodowej, uzyskując tytuł magistra nauk humanistycznych w 2004 roku (tytuł rozprawy: *Motywy podbojów Aleksandra Wielkiego*). Sześć lat później Uniwersytet Jagielloński nadał Habilitantowi stopień doktora nauk humanistycznych (tytuł rozprawy doktorskiej: *Imię Cezara w kontekście wojen o władzę w II triumwiracie*). Promotorem rozprawy był prof. Edward Dąbrowa.

W latach 2008-2018 Habilitant był zatrudniony na stanowiskach asystenta, a potem adiunkta w Katedrze Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instytutu Badań nad Cywilizacjami w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie. Od 2018 roku jest zatrudniony w Instytucie Nauk o Polityce Uniwersytetu Rzeszowskiego na stanowisku adiunkta badawczo-dydaktycznego. Z kolei od 2020 roku pełni funkcję zastępcy dyrektora Instytutu.

Na podstawie powyższych informacji należy stwierdzić, iż Habilitant spełnia formalne wymogi określone w Ustawie, a w szczególności posiada stopień doktora nauk humanistycznych.

2. Ocena osiągnięć naukowo-badawczych

a) Główne osiągnięcia naukowe

Zgodnie z art. 219. ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku o warunkach nadania stopnia doktora habilitowanego jako osiągnięcie stanowiące podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, dr Milczanowski wskazał monografię

zatytułowaną *Sztuka budowania pokoju. Przywództwo strategiczne na przykładzie fazy IV Operacji Iracka Wolność* (Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2020, ss. 368). Recenzentami książki byli prof. dr hab. gen. Stanisław Koziej oraz prof. dr hab. Michał Chorośnicki.

We wstępie do książki Autor wskazał wyraźnie cel badawczy, którym było „określenie zasad strategicznych (punkty ciężkości), które stanowią podstawę dla procesów stabilizacyjnych realizowanych przez politycznego przywódcę strategicznego” (s. 19). Jako cel pomocniczy określił przedstawienie tych zasad realizacji operacji Iracka Wolność, które nie miały faktycznego wymiaru strategicznego. Habilitant określił monografię jako studium wybranego przypadku. W swoim autoreferacie uzasadnił również wybór tematu pracy, argumentując go potrzebą wskazania i analizy czynników, które umożliwiałyby stabilizowanie sytuacji polityczno-społecznej na obszarach ogarniętych konfliktami oraz osiągnięcie stanu tak zwanego pokoju pozytywnego.

Wśród wykorzystanych metod badawczych, Autor wskazał zestaw badań empirycznych, obserwacje oraz aksjomaty. Główną metodą badawczą jest studium przypadku. Jako przedmiot badań została wskazana faza IV operacji Iracka Wolność w latach 2003-2010. W pierwszej części przeprowadzona została synteza metaczynników istotnych dla koncepcji budowania pokoju. Habilitant prawidłowo uzasadnił, iż zastosowanie metody indukcyjnej dla analizy studium przypadku jest zbieżne z perspektywą strategiczną, która charakteryzuje przywódców zarówno najwyższego, jak i najniższego poziomu (s. 20). W części empirycznej pracy, zawierającej wnioski końcowe, główne źródła stanowiły wypowiedzi i publikacje osób bezpośrednio zaangażowanych w realizację zadań w ramach operacji Iracka Wolność. Autor wykazał się w tym przypadku konsekwencją oraz badawczą rzetelnością, analizując koncepcje tworzone oddolnie przez dowódców wojskowych oraz badaczy. W jego przekonaniu, dyscyplina nauk o polityce stanowi pole spotkania wojskowych i badaczy, którzy są świadomi istniejących ograniczeń oraz konieczności wymiany doświadczeń i koordynacji działań, by zwiększyć szanse powodzenia takich misji jak operacja Iracka Wolność.

Na uznanie zasługuje fakt, iż w trakcie przygotowań do napisania książki przedłożonej do oceny Habilitant przeprowadził szereg wywiadów z praktykami, w tym zwłaszcza z generałem Jimem Mattisem, byłym dowódcą Marines w Iraku oraz późniejszym sekretarzem obrony USA; dr Philipem Zimbardo, Georgem Prattenem

Ojciec

Schulzem, byłym sekretarzem stanu USA, oraz Charlesem Hillem – byłym doradcą sekretarza stanu USA i konsultantem ds. politycznych sekretarza generalnego ONZ. Rozmawiał również z wysokiej rangi urzędniczką Departamentu Obrony i Departamentu Stanu Kori Schake, a także z gen. Stanisławem Koziejem.

W publikacji zabrakło jednak wyraźnie sformułowanej hipotezy głównej i hipotez pomocniczych. Ten element wymagałby dopracowania i uzupełnienia. Niemniej, Autor szczegółowo opisał problem badawczy i przedstawił szczegółowy plan postępowania badawczego, pozwalający na osiągnięcie wskazanego celu badawczego. Odniósł się także do dotychczasowego dorobku naukowego, związanego z wybraną tematyką, w tym zwłaszcza prac o charakterze teoretycznym.

Habilitant podzielił monografię na cztery rozdziały. W rozdziale I przedstawił kategorie wojny, pokoju, przywództwa oraz strategii. Rozdział II poświęcony jest założeniom strategicznym operacji Iracka Wolność, a rozdział III zawiera analizę strategicznej perspektywy realizacji fazy IV operacji Iracka Wolność. Z kolei rozdział IV, ostatni, dotyczy atraktorów strategicznych jako fundamentu strategicznego przywództwa.

Rozdział I ma charakter teoretyczny. Przyjęty podział treści należy uznać za prawidłowy. Autor przeanalizował współczesne piśmiennictwo poświęcone kategoriom przywództwa i strategii w trakcie trwającego konfliktu zbrojnego oraz związanego z nim stanu chaosu. Niezwykle interesujące i cenne pod względem badawczym są jego nawiązania do wybranych teorii chaosu, wywodzących się z psychologii jak chociażby atraktor Edwarda Lorenza czy trójkąt dramatyczny Karpmana. Umiejętne powiązanie wspomnianych koncepcji teoretycznych z kategoriami politologicznymi świadczą o badawczej dojrzałości Habilitanta. Z pewnością dysponuje wiedzą, którą będzie mógł z powodzeniem rozwijać i wykorzystywać na dalszych etapach kariery akademickiej.

Drugi rozdział dotyczy już wybranego studium przypadku – operacji Iracka Wolność. Habilitant szczegółowo opisał okoliczności, w jakich doszło do zmiany w polityce zagranicznej Stanów Zjednoczonych po zamachach z 11 września 2001 roku. W tym kontekście przeanalizował doktryny George’a W. Busha oraz Baracka Obamy, a także wielką strategię USA. W drugiej części rozdziału skoncentrował się z kolei na uwarunkowaniach i zasobach dla realizacji polityki USA na Bliskim Wschodzie, jakimi supermocarstwo dysponowało w okresie poddanym badaniu w niniejszej publikacji (2003-2010).

Olewin

Rozdział III zawiera strategiczne ujęcie realizacji fazy IV operacji Iracka Wolność. Autor zastosował przedstawione wcześniej kategorie strategii i przywództwa do przybliżenia problemów związanych z realizacją operacji Iracka Wolność. Szczególnie interesująca jest analiza czynników tak zwanego efektu Lucyfera Philipa Zimbardo o znaczeniu strategicznym w trakcie realizacji IV fazy operacji.

W rozdziale IV dr Milczanowski skoncentrował się na atraktorach strategicznych jako fundamencie strategicznego przywództwa, w tym zwłaszcza w kontekście przyjętej doktryny przeciwpartyzanckiej (COIN: *counter-insurgency*). Należy docenić wysiłek Habilitanta, który podjął się niełatwego zadania analizy i oceny tejże doktryny. Sięgnął przy tym do jej źródeł teoretycznych, zwłaszcza teorii B.H. Liddella Harta. Ten wątek pojawia się zresztą także w rozdziale III w odniesieniu do oceny działań amerykańskich na poziomie poszczególnych stref i działań amerykańskich dowódców w wybranych miastach, na przykład, generała Petreusa w Mosulu (2003) lub generała Mattisa w al-Anbar (2004).

Bibliografia jest wyjątkowo obszerna. Praca włożona przez Habilitanta na etapie kwerendy bibliotecznej oraz analizy źródeł zasługuje na najwyższą ocenę i uznanie. Dr Milczanowski skorzystał z szeregu publikacji książkowych, artykułów naukowych, publikacji prasowych i komunikatów oraz raportów. Wiele z nich zostało opublikowanych w języku angielskim, a praca nad nimi wymagała dodatkowego nakładu czasu i wysiłku. Do wymienionych wyżej publikacji należy dodać osoby, z którymi Autor przeprowadził wywiady pogłębione. Ten wkład ma charakter autorski i wnosi nowe elementy do naukowego poznania.

Konstrukcja bibliografii oraz przypisów nie budzą zastrzeżeń. Pozycje wykazane w przypisach zostały również uwzględnione w bibliografii. Monografia jest kompletna. Pozycja została starannie przygotowana i wydana.

Książka jest napisana bardzo dobrze nie tylko pod względem merytorycznym, ale także stylistycznym. Autor dochował staranności w warstwie edytorskiej. Wywód jest jasny i zrozumiały. Co niezwykle istotne, Habilitant prawidłowo zastosował zarówno kategorie, jak i terminologię właściwe dyscyplinie nauk o polityce i administracji.

Recenzowane główne osiągnięcie badawcze dr. Macieja Milczanowskiego stanowi istotny wkład w rozwój dyscypliny, zwłaszcza poprzez łączenie perspektyw badaczy oraz praktyków w obszarze czynników służących stabilizacji sytuacji na obszarach dotkniętych

Ociech

konfliktami zbrojnymi. Wnioski zaprezentowane w zakończeniu wynikają z treści książki i zostały zdeterminowane przez założenia badawcze przyjęte we wstępie.

W moim przekonaniu monografia wskazana przez dr. Macieja Milczanowskiego jako główne osiągnięcie naukowe, stanowiące podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, odpowiada przyjętym standardom oraz spełnia większość wymogów stawianych pracom naukowym.

Należy docenić badawczą rzetelność, pracę włożoną na etapie kwerendy i opracowywania źródeł, bardzo ciekawy i oryginalny pomysł badawczy oraz bardzo dobry styl pisania. Poza wartością poznawczą, lektura tejże publikacji dostarcza czytelnikowi wiele przyjemności.

b) Ocena pozostałych osiągnięć naukowych

Habilitant załączył do wniosku również te publikacje swojego autorstwa, które nie wchodzą w skład głównego osiągnięcia, a zostały wydane po 2011 roku. Wykazał dwie monografie:

- *Arabska rewolucja w Egipcie i Syrii*, Oświęcim 2013 (współautorstwo)
- *Taktyka, strategia i przywództwo Aleksandra Wielkiego*, Zabrze 2017.

Z kolei w przypadku autorstwa rozdziałów w pracach zbiorowych dr Milczanowski wykazał 14 rozdziałów, w tym dwa wydane w publikacjach zagranicznych. Opublikował również 16 artykułów naukowych, w tym 5 w języku angielskim. Poruszana w nich tematyka dotyczy przede wszystkim zagadnień związanych ze współczesnymi stosunkami międzynarodowymi w regionie Bliskiego Wschodu oraz polityki zagranicznej Stanów Zjednoczonych. Habilitant publikuje swoje artykuły w wysokopunktowanych, uznanych czasopismach naukowych takich jak „Athenaeum”, „Politeja” oraz „Krakowskie studia międzynarodowe”. Teksty te charakteryzuje wysoki poziom merytoryczny oraz interesujący dobór aktualnych tematów, ważkich z naukowego punktu widzenia.

Jednakże jednocześnie należy zauważyć, iż dysponując bardzo dobrą znajomością języka angielskiego, Habilitant powinien zacząć publikować swoje artykuły w zagranicznych, indeksowanych czasopismach naukowych. Tę kwestię powinien rozważyć i uzupełnić w trakcie przygotowań do kolejnego awansu naukowego.

Osiwiec

Habilitant legitymuje się również znaczącą aktywnością w ramach upowszechniania wyników prowadzonych badań podczas konferencji naukowych w Polsce. Po uzyskaniu stopnia doktora brał czynny udział w 27 konferencjach naukowych.

Podsumowując, dorobek naukowy Habilitanta, niewchodzący w skład osiągnięcia wskazanego jako podstawa ubiegania się o nadanie stopnia naukowego, należy ocenić wysoko zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym. Dopracowania wymaga jedynie kwestia publikowania artykułów w zagranicznych czasopismach naukowych lub pracach zbiorowych i związane z tym podniesienie widoczności jego dorobku w krajowych i zagranicznych bazach, która z kolei powinna przełożyć się na zwiększenie cytowalności. Według indeksu cytowań Google Scholar, prace autorstwa dr. Macieja Milczanowskiego były cytowane łącznie 19 razy (stan z dnia 29 kwietnia 2022 r.). Wartość Indeksu Hirscha wynosiła 2.

3. Ocena w zakresie dorobku dydaktycznego

W ramach działalności dydaktycznej Habilitant prowadzi zajęcia w ramach uznanej i cenionej w środowisku politologicznym jednostki naukowej, jaką jest Instytut Nauk o Polityce Uniwersytetu Rzeszowskiego. Jest pomysłodawcą i osobą odpowiedzialną za wdrożenie nowej specjalności studiów – Przywództwo polityczne. Prowadził lub prowadzi zajęcia takie jak bezpieczeństwo wewnętrzne, bezpieczeństwo w Unii Europejskiej, bezpieczeństwo międzynarodowe, bezpieczeństwo kulturowe, siły zbrojne RP, zwalczanie terroryzmu, polityka międzynarodowa, negocjacje i mediacje, polityka imigracyjna i azylowa, konflikty zbrojne w XXI wieku, polityka obronna państwa, zarządzanie kryzysowe, historia bezpieczeństwa wewnętrznego w Polsce, polityka bezpieczeństwa III RP, psychologia polityki, służby mundurowe RP. Dr Milczanowski jest dydaktykiem docenianym przez studentki i studentów, o czym świadczą wysokie oceny prowadzonych przez niego zajęć.

Pełnił funkcje promotora 153 prac dyplomowych w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie oraz 14 w Uniwersytecie Rzeszowskim.

Oriwin

4. Informacja dotycząca istotnej aktywności naukowej Habilitanta, w tym członkostwo w towarzystwach naukowych, informacje o odbytych stażach oraz współpraca międzynarodowa

W 2015 roku Habilitant odbył staż naukowy w prestiżowym ośrodku naukowym w Stanach Zjednoczonych – Hoover Institution, Stanford University. Dr Milczanowski w pełni wykorzystał możliwości związane z przyznanym stypendium, w tym zwłaszcza pod kątem przygotowań do napisania monografii, która stanowi podstawę oceny jego dorobku naukowego. Na szczególne uznanie zasługuje jego współpraca z bardzo znanymi i cenionymi praktykami takimi jak gen. Jim Mattis, późniejszym sekretarzem obrony Stanów Zjednoczonych, oraz z dr. Philipem Zimbardo.

Habilitant jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych, oddział w Rzeszowie. Jest członkiem dwóch rad redakcyjnych oraz jednej rady naukowej czasopism naukowych w Turcji. Nie brał jednak dotychczas udziału w pracach zespołów realizujących granty badawcze. Ten element dorobku powinien zostać przez niego uzupełniony już po uzyskaniu habilitacji.

Dr Maciej Milczanowski legitymuje się znaczącą aktywnością w ramach rozwoju współpracy międzynarodowej oraz podnoszenia własnych kwalifikacji. Od momentu uzyskania stopnia doktora, odbył łącznie pięć wyjazdów zagranicznych w ramach programu Erasmus +. Wykładał na Litwie, w Turcji, Francji oraz Finlandii.

5. Osiągnięcia organizacyjne

Dr Milczanowski współorganizował wojewódzki etap Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie i Obronności w latach 2019-2021. Brał również czynny udział w przygotowaniu trzech konferencji naukowych. Obecnie, od 2020 roku, pełni także odpowiedzialną i wymagającą funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Nauk o Polityce Uniwersytetu Rzeszowskiego. Na uznanie zasługuje także bogate doświadczenie Habilitanta związane ze służbą w polskich siłach zbrojnych, choć nie jest ono bezpośrednio związane z przedmiotem oceny niniejszej recenzji.

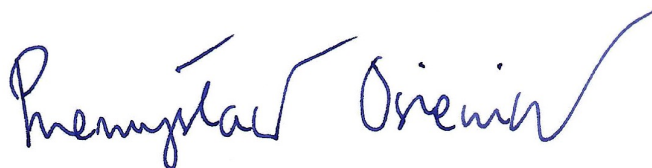
Osiwile

6. Działalność popularyzatorska

Od 2014 roku Habilitant prowadzi stronę internetową StratLider, na której propaguje treści mające charakter popularnonaukowy i związane ze strategicznym przywództwem. Strona zawiera 120 tekstów oraz 10 materiałów filmowych. Dr Milczanowski publikował również teksty o charakterze popularnonaukowym na zagranicznych portalach poświęconych polityce międzynarodowej. Jego prace wydawała także Fundacja Pułaskiego, z którą jest związany jako research fellow. Jest również aktywnym komentatorem życia politycznego zarówno w przypadku mediów drukowanych, jak również wypowiedzi dla stacji telewizyjnych. Tym samym należy podkreślić, iż Habilitant od wielu lat aktywnie popularyzuje naukę, pozytywnie wpływając na relacje łączące środowisko akademickie z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

7. Wniosek

Podsumowując, stwierdzam, że dorobek naukowy, przedłożony do oceny przez dr. Macieja Milczanowskiego, spełnia wymogi określone w Ustawie o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 roku (Dz.U. 2018 poz. 1668) oraz Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz.U. 2018 poz. 261). Dorobek naukowy Habilitanta oraz jego aktywność zawodowa innego typu, zarówno mierzone ilościowo, jak i jakościowo wskazują, że wniósł On istotny wkład w rozwój dyscypliny nauk o polityce i administracji. Dysponuje również wiedzą oraz doświadczeniem, pozwalającymi na prowadzenie samodzielnej pracy naukowej.

Prof. UAM dr hab. Przemysław Osiewicz